

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30
TELEFON Nr. 226.
Scrisori normate nu se
primesc.
Manuscrisuri nu se
returnează.
Inserate
se primesc la Administrațiune
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachst.,
Kur. Augonoid & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachst., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Kkstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiilor: o serie
garantată pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarife și învo-
ială. — RECLAME pe pagina
la o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
M-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
M-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se primumă la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgului nr. 30, etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 75

Brașov. Joi 3 (16) Aprilie

1908.

Un Sas despre politica lui Banffy.

Banffy nu se lasă, dar nici pe el nu-l lasă. Acum îl ia la refec deputatul sas din camera ungară Dr. Rudolf Schuller, într'un articol lung, ca o zi de vară din Agnita, de unde e adresat. „Pester-Lloyd“ îl publică în fruntea numărului său de azi. Schuller răspunde la un articol, ce l'a fost publicat br. Banffy tot în „Pester Lloyd“ zilele trecute.

În ce privește idealurile baronului Banffy sunt așa de cunoscute încât au devenit chiar anoste. Tot una și una: stat național unitar maghiar și maghiarizare până în pânzele albe. Trebuie să-i se urască în cele din urmă și celui mai răbduriu și mărginit dintre cetățeni de atâta umflare a broaștei din partea acestui archifanatic.

Încât pentru idealurile lui Schuller, aceste sunt, după cum se învârteste astăzi roata politicii Sașilor din Ardeal — peste măsură de nepretențioase și modeste. Nici aceste nu ne sunt nouă.

Pe noi ne interesează numai fapta, că idealul deputatului sas din majoritate, — dar ce vorbim de ideal? — niziunța lui, — dar nici niziunța, ci o simplă și prea supusă dorință; ne interesează, zicem, că aceasta dorință a Sasului contrastează cu idealul temerar al lui Banffy, cum se deosebește turnul bisericii din Agnita de turnul bisericii Matieș-craiu din Budapesta.

E deci interesant și remarcabil, că cu toate acestea deputatul Schuller se avântă a ridica spada de trabant pentru a spulbera *idealul de stat al lui Banffy*, despre care afirmă cu drept, că *se bate în capete cu caracterul istoric al statului ungar, ținând la stărpirea și moartea vieții nemaghiare din Ungaria*. I-a trebuit așadar totuși și în jurstările de azi o doză cât de mică de curaj deputatului Schuller ca să dea piept cu cel mai încarnat bărbat politic șovinist al Ungurilor; a trebuit să desfășure o doză oarecare de hotărâre bărbătească, deși a luat în mână peana cu conștiința, că el, mădular modest al majorității guvernamentale, își ridică glasul în contra unui opozant al acestei majorități care, pe cât fu de grozav odinioară, pe atât s'a uzat și a pierdut azi din trecerea, ce-o avea; a trebuit, zicem, d. Schuller să desfășure un dram de energie, deși se credea în drept a spera, că organul nemțesc de pe vremile lui Coloman, „zdrobitorul naționalităților“, îi va publica articolul, ce a și făcut fără de observări.

Se vede, că tot înseamnă ceva, când faci parte din majoritatea camerei. Poți să-ți plasezi cel puțin articolul într-o toaie de frunte patriotică ca „Pester Lloyd“, poți să vorbești în ei chiar contra unor ilustrațiuni feștelite ca baronul Banffy! Ce ar zice însă „oamenii noștri“ dela „Lloyd“, dacă ai vrea să critici și pe contele Tisza? — e altă întrebare. Destul că proza politică a deputatului sas a fost primită și pusă la locul de onoare,

ceea ce vrea să zică, că azi mai mult, ca pe acele vremi, când Banffy era ministru-președinte, se poate afirma, cum a afirmat el atunci, că programul Sașilor ardeleni încapă foarte bine întreg întregut în cadrul programului guvernărilor unguri. Nici că mai poate fi vr'un rizic pentru un ziar ca „Pester Lloyd“ de a publica idei și păreri ca ale lui Schuller, când aceste culminează în declararea prea supusă: primim, subscriem și recunoaștem toate ale voastre de bune, ne rugăm numai să ne lăsați să mai inspirăm puțin aerul din Ardealul cel de aur — să nu ne striviți și omorâți dintr'odată!

Așa se prezintă în esență mer-sul ideilor depuse în articolul lui Schuller, care ne mai spune pe deasupra că este un „bărbat care cugetă foarte liniștit, corăspunzător temperamentului său săsesc“. Cu toate astea, cercetând mai de aproape și mai cetind și printre rânduri, ajungi la convingerea că acea îngeununchiare dinaintea celor dela putere își are totuși o rezervă ascunsă, ce se bazează pe firma speranță, că presiunea grozavă de sus totuși nu-și va ajunge scopul de-a nimici pe Sași, fie și într'un termen mai îndepărtat, fiindcă *nu și-l poate ajunge*. Politica — zice Schuller — este o artă a posibilului și toate gândurile și planurile frumoase se zădărnicesc dacă lipsesc condițiunile spre a le putea într'adevăr traduce în fapte. Crede că nu va fi cu putință de-a face din Ungaria un stat în privința etnică unitar. Nu s'a mai pomenit în istorie ca 8 milioane de oameni să înghiță și să contopească alte 8 milioane, mai ales când conștiința națională e așa de mult desvoltată la popoarele de care e vorba.

Deputatul Schuller zice că Sașii ocupă o „poziție deosebită“ în viața popoarelor din Ungaria, că ei se cred un „factor conservativ“, care are a se alătura la „factorul alcătuitor de stat“, adică la Maghiari. Ei nu văd altă scăpare pentru Sași. Nu vor să fie nici Germani numai pe aci încolo, ci *Sași ardeleni* cu reminisțințele lor istorice. Sașii nu vreau să aibă *nici în clin nici în mănecă cu cestiunea naționalităților, decât numai în cazuri anumite când se tractează în special de pielea lor*.

Revine la idealul baronului Banffy de a spulbera și nimici pe toți Nemaghiarii, și-l declară nerealizabil și periculos căci o astfel de politică, cum o voește Banffy, ar fi numai un *pat cald pentru iredentism*. Conchide din toate că statul ungar trebuie să aibă o *politică a drumului mijlociu* și că numai printr'asta poate să se păstreze hegemonia poporului maghiar. Se declară apoi pentru forma de azi a *statului unitar organic* pronunțându-se în contra ori-cărei formațiuni pe baze *federative* și se pierde în fine în tot felul de considerațiuni și cumpăneli asupra politicii de naționalitate maghiare, spuiind cu alte cuvinte, ce s'a mai spus de atâtea ori și din parte maghiară, că nu e bine ca naționalitățile să fie tocate

în cap, ci trebuie luate cu binișorul, faci numai așa hegemonii maghiari își vor ajunge scopul mai ușor și pe lângă ei vor mai putea trăi și Sașii, cu poziția lor aparte, având baza lor în Ardeal și razămul moral în țara lor originală germană.

Nu-i nimic nou sub soare, nici chiar politica săsescă. Ea ne este prea bine cunoscută și, dacă totuși ne atrage din caz în caz luarea aminte, este mai mult marea grijă ce-o avem, că cu toate rezultatele ei negative de până acuma față cu stăpânitorii, ea începe a fi într'un mod fatal cuceritoare față cu celelalte naționalități din patrie. Nici Românii noștri din dietă nu sunt departe de punctul de-a ajunge imitatorii politicii săsești, și numai temperamentului diferit românesc, și febrilei activități ce-o desfășură procurorii — e bună pentru ceva și frica, săraca! — credem, că avem de-a mulțumi, că până azi cel puțin aparițiunea exterioară ne ferește de-a trece de imitatorii politicii sarbede și neputincioase a Sașilor din Ardeal!

La jubileul „Gazetei“.

Sibiu, 2 (14) Aprilie 1908. — Venerabilei „Gazetei“ îi trimitem dela mormântul fondatorului ei George Barițiu călduroasele noastre felicitări din prilejul jubileului de 70 de ani.

Protopopul Toganu. Preoții: Deac, Florian Hulea, Aron A. Staicu, I. Staicu, Gracu Stoian, Vas. Paculea. Învățătorii: Botezan Stanilo, Ciungariu, Togan, Bela, Plesca.

Naprade, 28 Martie v. — Am început a ceti „Gazeta“ în anul 1843, când eram teolog de anul I. În Blaj și de atunci cu puțină intreruperi Ea a fost oaspe familiar în casa mea, ba și acum, că am intrat în al 87-lea an al vieții nu mă pot deslipi de Ea. — De aceea, cu drag mă asociez și eu la doririle generale pentru reimpres-pătarea cu pietate a memoriei fericitilor urzitori ai „Gazetei“, pentru fericita și îndelungata viață a bine-meritatului ei Director de acum și a colaboratorilor săi, — și pentru trăinicia mamei jurnalistei noastre, până va putea zice și ea cu dreptul Simion: acum dimitte pe servitoarea ta, că văzură ochii mei mântuirea poporului meu.

Ioan Cheseli Dragomir,
protopop.

Viena, 31 Martie (13 Aprilie) 1908. — Din incidentul jubileului de 70 de ani al mamei „Gazeta“, primiți sincerile mele felicitări, iar vrednicului și neînfrântului luptător, directorului Dr. Aurel Mureșianu, multă putere de muncă și deplină sănătate ca să ajungă și serbarea jubilară de o sută de ani a „Gazetei“. D-lor colaboratori mult bine.

Pentru fondul jubilar, ce ați înființat, trimit modesta sumă de 50 (cincizeci) de coroane.

Dr. Em. Doctor.

Sic, 30 Martie v. — Cam târziu, dar cu atât mai sinceră inimă viu și eu a-mi manifesta dorința, ca „Gazeta Transilvaniei“ să existe și să con-

tinue a lăți lumină în neamul românesc. Ce ar fi de sărmana noastră națiune, dacă jurnalele noastre zeloase, cari aduc atâta jertfă pentru ași ajunge scopul, nu ar fi? Ar rămânea în adâncul întunec de neștiință. Pentru aceea viu și eu a pune modesta cunună a dorinței mele pe altarul recunoștinței. Șaptezeci de ani e timp lung pentru un arbore, care a răsarit în vârful stâncei, și pe care îl bat vânturile amenințându-l cu dărâmare. Dar speranța mi-e mare, că arborele pe care viforele nu l'au mișcat, ci tocmai din contra și-a slobozit rădăcini groase și tari, în viitor și mai bine va putea rezista puterilor nimicitoare.

Terezia Pașca.

Sibiu, 10 Aprilie n. — Pentru fondul gazetarilor 10 (zece) coroane dela mine, iar 1 coroană dela d. Ignatiu Văleanu, din Orșova, primită odată cu abon. „Luceafărului“.

Oct. Tăslăuan.

Chestiunea băncii naționale ungare. Clubul partidului independent a ținut Duminecă în Budapesta o adunare generală, la care a luat parte și ministrul de comerț Francisc Kossuth, președintele clubului. Adunarea a primit în unanimitate o rezoluție, prin care clubul partidului independent din Budapesta cere, ca privilegiul băncii austro-ungare să nu mai fie prelungit cu începere dela 1910 și guvernul să ia toate măsurile necesare pentru ca în 1911 să se poată înființa banca națională ungară. Ministrul de comerț Kossuth a ținut un discurs în care a spus între altele: Am venit la întrunire pentru ca să vă sprijin în acțiunea pentru înființarea băncii naționale independente. Banca națională este un punct din programul partidului independent. Realizarea ei depinde de parlament. În diverse cercuri se afirmă că această reformă ar aduce după sine mari zguduiri. Nu mă tem de aceste zguduiri. Dacă noi vom lua precauțiuni, va veni timpul ca națiunea ungară să poată fi stăpână pe împrejurări.

Agitația social-democraților din Ungaria. Partidul social-democrat din Ungaria a ținut Duminecă după amiază în Budapesta trei întruniri, în cari au discutat chestiunea votului universal. A vorbit Desiderius Bokanyi, care a spus între altele: Țara e zdruncinată. Nici Kossuth nici Werkerle nu mai pot lucra pentru asanarea situațiunei și în zadar s'ar încerca și Ludovic Kossuth, dacă ar trăi. Trebuie să începem o luptă crâncenă pe toate căile în viața publică pentru obținerea votului universal pe care îl cere întregul proletariat ungar. Acesta e singurul mijloc pentru apărarea proletariatului.

Dumineca viitoare partidul proletariatului ungar va ține o întrunire, la care sunt invitați reprezentanții tuturor naționalităților din Ungaria. În această întrunire se va fixa atitudinea definitivă a partidului față de politica guvernului, care amână mereu introducerea votului universal.

Plecarea bar. Aehrenthal din Budapesta. După o ședere de 2 zile în Budapesta, baronul Aehrenthal, ministrul de externe, s'a reîntors luni la Viena. Din știrile, cari circulă asupra conferințelor ministrului de externe cu bărbaii de stat unguri, rezultă că chestiunea programului delegațiilor de vară încă nu e definitiv rezolvată. E probabil, că în această privință vor mai avea loc conferințe între ministrul de externe și guvernul ungar.

O demonstrație anti-maghiară aranjată de femei. Ziarul „Keleti Ertésítő” e informat, că în satul slovac Lucski s'au întâmplat Sâmbătă turburări provocate de femei în următoarele împrejurări: De vre-o doi ani populația acestui sat boicotase pe preotul bisericii locale, Szmiszan Bertalan, din cauză, că acesta nutria sentimente maghiarofile. Nimeni dintre locuitorii satului nu intra în biserică și nici măcar copii nu erau lăsați de părinți să păsească pragul bisericii. Sâmbătă, preotul vrând să ducă pe copii dela școală la biserică, fu întâmpinat de un mare număr de femei, cari protestară cu mare zgomot contra acestui fapt și împiedecară intrarea copiilor în biserică. Preotul Szmiszar a cerut darea în judecată a 37 de femei.

Sesiunea corpurilor legiuitoare române s'a prelungit prin decret regal până la 5 Aprilie v. inclusiv.

Cazul dela Caransebeș.

„Telegraful Român” de astăzi ne surprinde cu un comunicat, pe care mărturisim, nu știu cum să l' talmăcim. E un comunicat lung, care într'un răsuflăt ne vorbește, că la episcopia din Caransebeș s'au ivit „unele scăderi”, pentru a căror sanare a trebuit să întrevină chiar Metropolitul cu organele superioare bisericești, că în urma aceasta Preasfinția Sa episcopul Nicolae Popea, slăbit de bătrânețe a trebuit să predea conducerea bisericii în cele administrative Vicarului episcopesc și că persoanele aflate vinovate în urma unei cercetări făcute la institutul pedagogic din Caransebeș la ordinul guvernului au fost delăturate și înlocuite cu altele.

La a cui poruncă s'au delaturat și înlocuit? Aceasta ca multe altele nu se spune, ci se dă numai a se cunoaște, că „lucrurile anormale din Caransebeș” au produs o perturbare în mersul liniștit al afacerilor bisericii autonome gr. or. Se poate bine cunoaște din copriusul comunicatului, că izvorul acestei perturbări nu pot fi acele anumite scăderi, ce s'au descoperit, ci este modul brusc de intervenire și de amestec ilegal al guvernului, pe care, cu mare părere de rău, vedem că comunicatul îl cruță peste măsură.

Dacă vom adăuga și convingerea, ce o are lumea neoficială din Caransebeș, că e vorba mai mult de o prigonire a unor antagoniști politici, de leuirea unor rele, atunci vom avea o icoană, care ne va explica de ce foaia scrisă românește și subvenționată de Kossuth, vorbește cu bucurie de un atac combinat asupra autonomiei bisericii naționale.

Cazul e de tot grav și pentru multe și adâncile ramificațiuni ale

cestiunilor ce stau în legătură cu el. Descoperirea unor scăderi e folosită ca armă pentru scopuri, ce nu le poate mărturisii pe față consorțiul Apponyi-Burdia.

Deocamdată ne oprim aici și lăsam să urmeze comunicatul:

In chestia unor scăderi din Caransebeș. Ne-ar fi părut foarte bine, dacă cele întâmplate acum de curând în Caransebeș nu ajungeau să formeze obiect de discuție publică și în presa românească. Dar după ce unele din zările noastre s'au ocupat cu ele, aflăm de bine a informa publicul și din partea noastră.

Pe baza informațiilor primite dela loc competent, putem spune, că despre lucrurile anormale din Caransebeș, înalt Prea Sfinția Sa, domnul Arhiepiscop și Metropolit Ioan Mețianu, nu a avut nici o cunoștință. E adevărat, că în chestia neîndeplinirii unor parohii prin parohi, ci numai prin administratori, i s'a fost adresat o interpelație în congresul din urmă, dar Excelența Sa a declarat atunci în răspunsul dat, că arătare nu i s'a făcut în privința aceasta și astfel nu poate să i-a nici o dispoziție. Dacă însă va primi vre-o arătare, își va face datoria. Congresul a luat răspunsul cu aprobare la cunoștință, iar arătare până astăzi la metropolie nu s'a primit. Acum nu de mult a sosit însă la metropolie un comunicat al domnului ministru de culte și instrucțiune publică, în care se împărtășește, că prin un trimis special al său pentru cercetarea institutului pedagogic din Caransebeș, s'au descoperit lucruri regretabile acolo, despre cari încunoștințează acum și pe Excelența Sa spre știre, după ce prin același comunicat a încunoștințat despre ele și pe Prea Sfințitul domn Episcop al Caransebeșului Nicolae Popea, cerându-i ca să delătura relele cu grabă. Înalt Prea Sfinția Sa Metropolitul imediat după primirea actului a înțeles în scris pe P. S. Sa, d-l Episcop al Caransebeșului, Nicolae Popea, despre adevărata stare a lucrului, oferindu-i în caz de lipsă sprijinul său și al Conzistoriului metropolitan la delaturarea scăderilor. Neprimind în decurs de 8 zile răspunsul dela P. S. Sa Ep. Caransebeșului, I. P. S. Sa Metropolitul în conțelegere și dimpreună cu P. S. Ep. Aradului Ioan I. Papp a intrat în jurul său pe cei mai de frunte membri din apropiere ai conzistoriului metropolitan, consultându-se împreună și combinând măsurile ce sunt de luat pentru delaturarea răului. În urma consultărilor avute domnul secretar metropolitan, Nicolae Zigre, a fost trimis la Caransebeș cu instrucțiunile primite dela Sibiu. În Caransebeș d-l Zigre a ținut o nouă constătuire, cu factorii dela conducerea diecezei și cu mai mulți fruntași din Lugoj, și acceptându-se și din partea acestora de bune cele recomandate dela Sibiu, Prea Sfinția Sa, Domnul Episcop Nicolae Popea din cauza adâncilor sale bătrânețe a conezut conducerea diecezei în cele administrative vicariului său, părintelui Arhimandrit Filaret Musta, iar persoanele vinovate au fost delăturate și înlocuite cu altele. Despre toate acestea d-l Episcop al Caransebeșului a raportat ulterior atât ministrului cât și înalt Prea Sfințitului Metropolit Ioan Mețianu, care, cum se vede din cele espuse, și-a făcut și de astădată datoria. De cumva va mai fi ceva de făcut, credem

că sinodul eparhial al diecezei Caransebeșului, care e în pragul uși, dimpreună cu conzistoriul, va suplini și acelea, apărând autonomia.

Asasinarea guvernatorului Galiției.

Din Lemberg sosesc încă următoarele amănunte cu privire la asasinarea guvernatorului Potoczky.

După cum s'a stabilit acum atentatorul contra guvernatorului poliției e în vârstă de abia de 20 de ani. El luase parte la o demonstrație de acum 2 ani contra primului ministru Koerber și fusese condamnat pentru aceasta la 25 coroane amendă. Deja atunci, zăbind în balconul palatului guvernamental pe contele Potoczky, el s'ar fi exprimat în sensul, că acesta ar trebui nimicit. După ce trecuse baccalaureatul, atentatorul se înscrieseră la Universitatea din Viena, apoi trecu la Praga și în urmă și-a continuat studiile la Universitatea din Lemberg. El studia de predilecție geografia și se interesa în același timp de cestiunile politice.

Comisarul polițienesc, care a luat primul interogator atentatorului Scicinsky, a întrebat pe acesta dacă nu cum-va a comis fapta sa în stare de beție. Atentatorul a răspuns că el nu e alcoolice și nici nu bea. El a declarat apoi că nuregretă moartea contelui Potoczky, ar fi regretat însă dacă împrejurările l'ar fi silit să facă victime și printre ceilalți membri ai familiei guvernatorului. În definitiv însă — a declarat atentatorul — eu voiam să lovesc într'un sistem și de aceea am nimicit pe un reprezentant al sistemului de oprimare care se exercită asupra rutenilor.

Când comisarul, care a luat primul interogator atentatorului, îi observă acestuia că omorârea guvernatorului nu va chimba întru nimic atitudinea politică a guvernului, atentatorul răspunde: „In cazul acesta se va găsi un alt ruten care va suprima și pe următorul guvernator. Asasinarea acestuia e un avertisment pentru cei următori.

În momentul când Scicinsky fu scos din palatul guvernatorului spre a fi transportat la închisoare, el a fost aclamat în mod călduros de un grup de vre-o 60 studenți ruteni. Seara târziu s'au prezentat la tribunal mai mulți studenți ruteni, cari aduceau pentru Scicinsky perine și o plapumă.

Poliția nu dă crezare spuselor atentatorului că n'are complici; dimpotrivă, ea e înclinată a crede, după oare-cari indicațiuni pe cari le posedă, că nu numai familia ci și numeroși studenți ruteni sunt complici la asasinarea guvernatorului. Studenții ruteni ținneau de multă vreme dese întruniri secrete și poliția crede că un adevărat complot în contra guvernatorului fusese organizat și Scicinsky n'a fost de cât executorul acestui complot.

Ziarul „Wisknowi” anunță că în același timp cu condolețele împăratului, a sosit o telegramă către vice-președintele guvernământului, prin care acesta este învitat să sigileze imediat biurul contelui Potoczky dela palatul guvernatorului și să ia măsuri ca nimeni să nu pătrundă în acest biuro până la instalarea noului guvernator care va fi numit. E probabil că în biurul guvernatorului asasinat se află

depusă ordonanțe speciale și secrete către guvernator, în legătură cu situația politică din Galiția. Așa se explică dorința exprimată înainte de a muri de contele Potoczky, de a se expedia împăratului o telegramă, prin care l' asigură că a fost totdeauna cel mai credincios servitor al său.

Împăratul a primit luni dim. în audiență specială pe ministrul de interne, baronul de Bienenrth, care i-a remis un raport detaliat asupra asasinatului guvernatorului Potoczky. Adânc mișcat, împăratul și-a exprimat sentimentele de întristare pentru pierderea acestui eminent om de stat pe care-l stima așa de mult, în care a avut totdeauna întreaga încredere și care îi era devotat până la moarte. Împăratul și-a exprimat în fine indignarea pentru crima aceasta scelerată.

Ziarul „Dilo”, organul rutenilor, zice că ucigașul trebuie judecat numai din punctul de vedere politic. Regimul polonez apasă prea greu asupra poporului ruten, târându-l la disperare. Urmând exemplul rușilor, mulți ruteni cred că trebuie să recurgă și ei la terorism pentru a putea să obțină ceva. »Numai violența poloneză, nu mai vexațiunile și persecuțiile de tot felul exercitate de polonezi contra rutenilor au pus arma ucigașă în mâna tânărului student».

ȘTIRILE ZILEI.

— 2 Aprilie.

Sinodul protoepiscopesc al tractului Mercurea a decis ca în toate comunele tractului preoții și învățătorii să fie regulați în Duminică și sârbători școală cu adulții, respective cu analfabete.

Ziar nou românesc în America. Citim în „Românul” din Cleveland: Atacurile îndreptate în contra bisericii și preoției gr. cat. din partea ziarului preoților gr. or. „America” a induplecat pe preoții gr. cat. ca să își facă un ziar de apărare al bisericii unite române. Suntem informați, că acest ziar va apărea încă în săptămâna asta sub redactarea pâr. Lucaci în Aurora Ills. El nu va ataca biserica gr. or. ci se va nizi să liniștească spiritele agitate.

Progresele industriei în România. Dela 1906 industria din țară a făcut mari progrese prin înființarea a numeroase noi fabrici — serie „Universul”. — Așa dela aceea dată și până azi s'au mai înființat un număr de 27 fabrici de făină, 18 de cherestea, 10 de țesături, 14 de tăbăcărie, 3 de cărămizi, 1 de ciment, 2 de basalt, 5 de turnătorie, 4 fabrici de tinichigerie, 1 de calapoade, 4 de tricotate, 3 de piele, 3 de nasturi, 3 de ciocolată și bomboane, 1 de conserve vegetale, 4 de cartonaje, 2 de petrol, 2 de săpun, 4 de uleiuri vegetale, 1 de acid sulfuric, 3 de spirit, 1 produse farmaceutice etc. Toate aceste noi fabrici au obținut avantajile legii industriale.

Nu ni-se spune însă, câte din aceste stabilimente sunt proprietatea Românilor.

Comune vrednice. Au mai ridicat salariul învățătorilor conform legii lui Apponyi următoarele comune: Sebeș, Borgo-Ioseni, Borgo-Milocenii, Borgo-Prund, Borgo-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Brașovenii de azi.

Cuvântare rostită la ședința festivă a „Societăților de lectură” ale elevilor dela gimnaziu și școala comercială, la 30 Martie v. 1908, de profesorul Dr. Alexandru Bogdan.

Doamnelor și Domnilor!

De data asta, deși mă cunoașteți eu toți, trebuie să mă prezint. Căci azi e de lipsă să vă vorbesc despre un necunoscut. Închipuiți-vă, că nu-s un brașovean, ci un străin, nu un om bun, ci unul rău, care vrea să vă supere, nu unul, care abia vede lumea, ci unul, care spionează vorba ori-cui, nu un idilerent, ci unul, care caută nod în purpura; acele câteva minute, cât mă veți auzi aici vorbind, să credeți deci, că sunt un străin, un rău, un veninos, un certăreț. Și să credeți aceasta, pentru că să fiți în stare a nu crede, ce vă voi spune. Cu toate că D-voastră ați câștigat, când eu aș pierde, silindu-vă să credeți vorbelor mele.

Hotărât că un astfel de început sovăitor trădează cumpănire: într'adevăr m'am și întrebat dacă va fi potrivit să vorbesc cu această ocazie despre concetățenii mei de astăzi, cum sunt ori cum ar trebui să fie? Dar știam că astăzi vă veți aduna mai mulți. Și apoi este atât de si-

gur, că orice instituție de învățământ, deci și gimnaziul trebuie să se pună cu toți factorii săi în serviciul dezvoltării culturale a localnicilor împlinindu-și astfel pe o cale directă și practică menirea. Supravegherea și îndreptarea în toate ramurile vieții sunt datorile oricărui intelectual. Cei mai mulți înăuresc personal. Mai bine și mai îndreptătit e în public, în fața multor oameni adunați.

Am încercat deci să mi dau seamă și eu de starea lipsită de ordine în care se găsește Brașovenii de astăzi, și am avut cetezanța să generalizez manifestări, cari la suprafață se arată rar, dar cari săcătuesc pe ascuns toată viața bună la rădăcinile ei. Sunt manifestări și factori ai vieții sociale, care viață rezultă din nenumărate puteri, silințe, încercări și apărări, pe cari nu le poți urmări și cari deci nu se pot cuprinde ușor în reguli definitive.

De aceea, — iată că vă las mângăerea aceasta, — se poate să nu am drept. Căci după cum au putut fi generali buni, cari să fie politicieni răi, poate fi un dascăl un rău sociolog. Deci îmi rămâne ca îndreptar pentru vorbirea de azi numai părerea de rău, că ne vedem mai jos și mai fără putere decât alți conlocuitori și dorința curată de-a ne avânta.

Decadența se observă deopotrivă și în cultura intelectuală și în cea morală. V'au judecat și alții tot așa. Dacă s'a ară-

tat trecutul acelor Români brașoveni, cu inima largă și mintea cumpănită, nu s'a făcut de groaza urâtului chip de astăzi? Și principiile de reciprocitate socială sunt oare curate, aici, unde tot unul dintre noi s'a văzut nevoit să rostească odată aceste cuvinte: »ideile conducătoare din viața publică socială să fie sincere și adevărate, iar faptele conducătoarelor totdeauna cinștile?»

Judecata străinilor e și mai aspră. Și stai să te socotești, dacă s'a ales bine acest centru românesc ca loc pentru atâtea școli înalte, dacă din condeiul unor băieți de 15--16 ani picură aceste cuvinte înveninate de durerea celui care se simte străin. Unul zice despre Brașoveni că »sămănă cu Neapolitanii, fiindcă sunt răi și lărmuitori», al doilea gradează și crede, că »Oamenii din aceste locuri sunt ca niște sălbateci. Dacă se întâlnesc cu cineva, care nu este din Brașov, îl ceartă, își bat joc de el, ba sar și-l și bat.» Cel dintâi cu toată bătaia ce va fi mănăto-vreodată așa din senin dela unul din băieții cari hoinăresc pe strădele Scheiului, totuși dovedește a avea dragoste pentru ei, și înzestrat cu un picur de înclinare pedagogică, el vede grădina de copii din Prund, căsulia de supt pământ, unde se începe îndreptarea, și-i apreciază însem-

1) Dr. N. Vecerde în vorbirea de deschidere la adunarea generală a „Casinei române”.

nătatea mai bine decât mulți oameni maturi din acest Brașov, în a căror minte îngustă însă orice instituție publică se leagă numai de o oarecare simbră personală! Acel băiat zice, că »grădina de copii este o mare binefacere pentru Românii din Scheiul Brașovului, deoarece părinții îi năpăstuiesc în casă și se duc la lucru și astfel ar rămânea necultivați». Și într'adevăr lipsa școlii complete populare și a unei creșteri bune în familie a zdrăvuit cu totul cultura morală a poporului nostru. Unde se یتesc fetele rânjitoare ale câtorva copii ori băiețandrii acolo vei auzi cele mai scârboase înjurături, pe cari le-au auzit acasă în familie, unde auzi câni chelălând ori lătrând răgușit, acolo găsești un astfel de »sălbatec» căruia i-a pierit orice grad de milă, unde vezi o mulțime de oameni în cerc, acolo își bate un proprietar plin de rachiul calul cu stomacul gol de fân. Iar dacă vrei să-ți odihnești privirea și ieși din oraș, uită te la rădăcinile pomilor în multe locuri tăiate de cuțite. Unde vei descoperi câteva penişoare ridicați ochii spre ramuri și vei vedea un cuib de pasăre stricat. Tot de unul din acești copii, nevinovați pentru izvorul atâtor rele. Căci ei câteodată fac un rău și mai mare: hoțesc, fiindcă li-e foame și acasă nu găsește de mâncare fiindcă n'a fost cine să aducă. Doar celor mai mulți din săracii noștri și

us, Borgo-Suseni, Comana, Cenada, Păuca, Ierocrea, Răhău, Lancrăm, Pianul de jos, Turdaș, Dumbrava, Deda și Riul-Sadului.

Elementul românesc în Dobrogea. Elementul românesc nu a ajuns încă în Dobrogea la dezvoltarea care trebuie. Pentru atingerea acestui scop avem un singur mijloc: popularea diferitelor localități din județul Tulcea cu elemente românești aduse din țară. Delta Dunării trebuie neapărat populată cu Români. Sunt câteva locuri înființate de fostul prefect Ion Nenișescu, dar atâta nu este destul. Opera de populare trebuie deci continuată. Și chiar pe punctul de a fi completată de d-l Luca Ionescu, fost prefect în 1903—1904, încă o schimbare de regim nu l-ar fi silit să demisioneze. Din nenorocire, prefectul conservator d-l Hagi Anton, care a venit după d-l Luca Ionescu, nici nu s'a gândit încă la această arzătoare cestiune. Numai încă delta Dunării, a cărei întindere este parte mare, va fi populată cu elemente românești, vom așeza în mod temeinic stăruirea noastră reală și politică. »Voința națională«.

Sultanul și împăratul Wilhelm. Despre prisoarea autografă transmisă de Sultanul împăratului Wilhelm, un înalt demnitar turcesc următoarele: Nimeni nu știe ce e scris în această scrisoare; știu numai atâta că Sultanul însuși a regulat toate amănunțele măsurilor de siguranță luate în vederea excursiunilor, pe cari împăratul german vrea să le întreprindă pe coastele turciei și că a ordonat a se trimite la toate trei batalioane de trupe turcești. Aceasta ca un semn de omagiu față de vererul german, pentru care Sultanul are mare considerație.

Premii pentru piese teatrale. Direcțiunea teatrului național din București publică concurs pentru trei premii de câte 1000, 1000 și 500 lei pentru piese dramatice, cari au să fie prezentate direcțiunii în decurs de doi ani. Premiile se vor decerne în Aprilie 1910.

Emblemele țării pentru școlile populare. Ministrul Albert Apponyi a înștiințat pe toți inspectorii școlari din țară, că emblemele s'au expedat deja la toate școlile, prin urmare inspectorii să grijească a fiecare școală să le afișeze, conform legii, deasupra intrării principale, la loc vizibil.

Bucuria funcționarilor numiți sub guvernul Fehervary. Majestatea Sa monarhul a ordonat ca persoanelor, cari sub cabinetul Fehervary au fost aplicați în serviciul statului și cari au fost numiți funcționari de acest ministeriu, pe cari însă guvernul actual i-a demisionat ulterior, — celor din linia primă să li-se plătească din șatula privată a Majestății sale lofurile și banii de cvartir până vor trăi, iar funcționarilor numiți de ministrul Fehervary să li-se plătească leafa integrală pe un an odată pentru totdeauna.

Sinuciderea a doi gemeni. În Budapesta s'a întâmplat alaltăieri, Luni, o scenă înșelătoare: Doi frați gemeni Paul și Nicolae Polkovics, ambii majori în statul-mare, sau împușcat. Acești nefericiți serviseră mai înainte în Lemberg și fuseseră transferați înainte cu un an la Budapesta. Ei locuiau împreună. În 14 Aprilie a. c., st. n., după încheierea serviciului, veniră amândoi

de multeori și celor ce sunt situați bișnor le lipsește cu desăvârșire porunca minții, care să-i oprească de a da banul la jocul de cărți, (unde câte unul pierdemii, dar n'are inima să dea la »masa studenților nici 5 bani), care sărăcește, ori pentru rachiul omorător ori pentru tabacul nefolositor, în locul căruia ar fi trebuit să cumpere pâine. Ba de multe ori sunt atât de cinici, încât refuză un lucru mai greu, venit întâmplător și mai bucuros se plimbă din colț în colț de stradă molfăind o bucată de pâine, ce le-a strecurat-o în bucurar nevastă, cu care abia stau de vorbă. Ieneș și fuga de muncă a părinților fac din copii lor hoți de prune și de cireșii! La lucru ușor însă și la căpătare e îmbulțeață, curată cerșitorie. În întreg anul nu se ridică de atâtea ori pălăria, de câte ori se ridică aici în Brașov în ziua de Anul nou, când așteaptă bacșișul oameni, pe cari nu i-ai văzut până atunci. Și de câte ori nu ești păcălit, plătind încă odată puțina osteneală a unui, care nu ți-ar spune pentru nu știu cât, că a fost deja plătit. Deci și înșelătorie!

Astfel de oameni fără o creștere morală asigurată, cărora le lipsește în mare măsură și ochiul deschis pentru interesele lor materiale, sunt delăturați cu ușurință de alte neamuri mai vânoase. Și astăzi vedeți Scheul în mare parte locuit și de străini și mulți meseriași și prăvăliași tot

acasă. Apoi trimiseră pe ordonanța lor de serviciu cu niște epistole exprese la locotenentul Hampel și la general-majorul Tetzgerald. Aceasta s'a întâmplat la orele 2. Pe când ordonanța lor era încă la poștă, oficerii se împușcară cu revolverele lor de serviciu — unul în cabinetul său de culcare din dreapta, celalt, în cel dela mână stângă.—Gloanțele au fost aplicate la tâmpla dreaptă. Motivul sinuciderei: Nenorociri erau datorii în polițe cu 29,000 coroane girate de niște domni din aristocrația din Budapesta. Neputându-și împlini angajamentul de onoare își puseră capăt vieții în chipul arătat.

Cestiunea despăgubirilor de război ale Turciei către Rusia. Din Constantinopol se anunță că de curând s'au reluat între Poartă și Rusia negocierile cu privire la despăgubirile datorite de Turcia încă din timpul războiului din 1877. Negocierile se referă la o sumă de 950.000 lire turcești. E vorba acum, ca litigiul să fie supus arbitragiului tribunalului internațional din Haga. Un delegat turc, împreună cu unul din partea Rusiei, vor pregăti protocolul care va fi supus tribunalului arbitral.

Sentința într'un proces scandalos. Se anunță din Milano că în procesul scandalos cu atentatul la padoarea a 7 copii din asilul falsei călugărițe Fumugalli, preotul Riva a fost condamnat la 16 ani închisoare, iar directoarea asilului de copii la 10 luni închisoare. Preotul Longo a fost achitat.

Teribil incendiu în America. Un incendiu a izbucnit alaltăieri în mahalaua Chelsea a orașului Boston din America, distrugând câteva edificii publice frumoase și istorice, fabrici, magazine și sute de case. Pagubele sunt evaluate la 12 milioane dolari, 4 persoane au perit în flăcări; sunt vreo 50 de răniți. 15 mii de oameni au rămas fără locuințe. Sunt temeri ca victimele să fie mult mai mari.

Inundații în Rusia și China. Din Charkow se anunță că apele venind mari, 6 poduri și uzina electrică a municipalității au fost inundate. Orașul este lipsit de lumină electrică.

Din Shanghai vine știrea, că orașul este bătut de o inundație formidabilă. Sunt 2000 de oameni înecați.

10 persoane lovite de trăsnet. Se anunță din Gleichsdorf (Sustria) că 10 persoane, cari se întorceau dela biserică, au fost lovite de trăsnet. O fată a murit pe loc, celelalte 9 persoane au suferit grave arsuri.

Mașine de sburat pentru armata austro-ungară. Ministrul de război austro-ungar va începe încurând construcția de aerostate în preț de 400 de mii de coroane. Cu construirea lor va fi însărcinat maiorul Hoernes.

Cadavrul din grădina zoologică berlineză. Din Berlin se anunță, că identitatea băiatului găsit tăiat în bucăți în grădina zoologică a fost în fine stabilită. E un ucenic de croitorie anume Hermann Bleichert născut în Martie 1893 în Ungaria.

Teatru german. Deseară se va reprezenta pentru prima oară în Brașov drama fantastică în 4 acte »Ein seltsamer Fall« de englezii Stevenson și Gumiver.

străini! Din mila noastră! Chiar dintr'un post ca al unui măturător de stradă se alungă Românul! Birjarii români s'au înjumătățit deja. Și mult mă tem, că aceeași soartă vor avea-o și hamalii, și, ceea ce ar fi o aspră lovitură, chiar și precupețele, tot clasă cu contingent curat românesc, cari azi sunt în stare să susțină famili, dar, un lucru foarte trist, aleargă multe pentru împrumuturi cu cari se ajută, nu la Români. Măcelarii se țin încă în putere. Tuturor le-ar trebui o sfătuire sinceră și sprijinul nostru.

Noi însă trebuie să ne 'ntundăm glasul și să ne plecăm capul pe piept, când ne gândim, că sunt între oamenii culti și de cei răpăreți, cari se gândesc numai la profitul lor bănesc, unde ar putea ajutama mult cu un sfat prietinesc ori fără să aștepte îndrumările în formă de argint sunător.

Și întocmai cum le lipsește Brașovenilor măsura în viața morală, le lipsește, câte-odată cu desăvârșire, în relațiile sociale. Aproape nu poți găsi legături sociale, cari să se caracterizeze prin bucuria vădită a întâlnirii dese, prin căldura și sinceritatea convorbirii, prin prietinie adâncă, ori între indivizi mai îndepărtați chiar și numai prin bunăvoință curată. Cu rare excepțiuni privirea ochiului e totdeauna piezișă și painjinită, bătaia inimii: leneșe. Mințea însă totdeauna ageră la scornituri

iar mâne seară se va juca drama lui G. Hauptmann »Fuhrmann Hentschel«.

Cea mai înaltă casă se va clădi acum în New-York. Ea va fi de 683 urme de înaltă. Adeacă va avea aproape 300 metri. Va avea 51 de etaje. Palatul va fi proprietatea societății de asigurare »The Metropolitan Life Insurance Co.«

NOU ABONAMENT
LA
„GAZETA TRANSILVANIEI“.
Cu 1 Aprilie st. v. 1908
se deschide nou abonament pe cuartatul doi al anului, la care invităm pe toți amicii și sprijinitorii fôiei noastre.

Prețul abonamentului:
Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 coroane, pe șese luni 12 coroane, pe trei luni 6 coroane, pe o lună 2 coroane.

ADMINISTRAȚIUNEA.

ULTIME ȘTIRI.

București, 15 Aprilie. La alegerea de eri pentru locurile vacante la Academia română au intrunit d-nii: N. Gane (în locul lui B. P. Hașdeu) 25 voturi contra 3, d-l Duiliu Zamfirescu (în locul lui Olănescu) 24 voturi contra 4 și profesorul Andreiu Barseanu din Brașov (în locul lui I. Vulcan) 25 voturi contra 3. Măne Academia română va ținea o sedință publică solemnă sub președinția Principelui Ferdinand.

Lemberg, 15 Aprilie. Aseară mai mulți studenți polonezi au organizat demonstrațiuni furtunoase în fața clădirilor locuite de Ruteni. Demonstrațiile au avut loc în diverse părți. La societatea de asigurare rutenă mulțimea a fost respinsă de poliție. Un alt grup a manifestat în fața locuinței atentatorului. La oarele 11 studenții polonezi se adunară în fața clubului rutenilor, ale cărui ferestre au fost cu desăvârșire sfărâmate. Din localul clubului se răspunde însă cu focuri de revolver și studenții se risipiră. Până în prezent nu se știe dacă focurile de revolver au făcut victime omenești. Ordinea n'a putut fi restabilită decât după miezul nopței. În timpul demonstrației s'au făcut 3 arestări. Doi din arestați au fost puși imediat în libertate.

La înmormântarea contelui Potocky au luat parte toate autoritățile. Mareșalul, contele Badeni, a ținut dis-

cursul panegiric. Nu s'a întâmplat nici un incident.

Lemberg, 15 Aprilie. Mama lui Scicinsky a făcut recurs contra sentinței Curții de apel, care a confirmat mandatul de arestare lansat contra ei. După amiazi vre-o 300 de studenți au demonstrat în fața universității în contra rutenilor, cântând cântece și ținând cuvântări inflăcărâte. Sunt temeri de demonstrații din partea rutenilor.

Roma 15 Aprilie. — Un prânz s'a dat de Tittoni în onoarea principelui și principesei de Buelow. La șampanie, principele Buelow și Tittoni au schimbat toasturi foarte amicale. După prânz a avut loc o recepțiune intimă, la care au venit ambasadorii, miniștrii și demnitarii Curtei.

Bibliografie.

„Arta Română“, Nr. 3 pe Martie 1908 sub direcția d-lui A. D. Atanasiu, are următorul sumar: Eduard Caudella: Geniu, talent și gust muzical. V. Ravici: Expozițiile artistice dela Ateneul din București, Expoziția d-lor Gropeanu și E. Voinescu. C. Manolachi: Iubirea lor (versuri). Ath. Theodorini: Din lipsurile Conservatorului din Iași. State Dragomir: Înțeles și expresie. A. D. Atanasiu. Din lipsurile școlii Artelor-Frumoase din Iași (perspectivă, desen geometric, caligrafie). Ilustrații după tablouri de: Em. P. Bardasare. Hora dela Tuțora. Octav Băncilă. »1907«. Cronică Abonamentul 6 lei. Pentru elevi, studenți și funcționari sâtești 4 lei.

În tipografia diecesană din Arad a apărut »Preste deal«, cor mixt și solo, compus pe motive din muzica populară română de Ioan Vidu. Prețul cor. 1.50 plus 10 bani porto. Se află la librăria »Gazetei« Brașov.

Mihai Eminescu. „Poezii“, o'no notiță, biografică de Ioan Sanulescu. Ediția II completată și adăugită. Prețul 2 lei. Porto 10 bani.

Octavian Goga. „Poezii“, premiate de Academia. În Bibliotea pentru toți sub numărul 286—287. Prețul 60 bani. Porto 5 bani.

Haralamb Lecca. „Femeea îndărătnică“, comelie în 5 acte, tradusă după Shakespeare. (În Biblioteca pentru toți. No. 284, Prețul 30 bani. Porto 5 bani.

Vasile C. Osvadă. „Băncile populare din România“. Cu un adaus informavii Prețul 1 cororană.

Ecaterina Colonel Steri d. „Buna Menageră“. Carte de bucate practică, care conține rețete dela cele mai fine mâncări prăjiturii, gelatine, creme, conserve, dulceturi, după bucătăria fină din România. Prețul cărței e de 5 coroane, plus 30 bani porto.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor respons.: Victor Branisoa.

urite! De jos până sus în toată societatea brașoveană, cu greu rămâne unul neatins de vorbele întortochiate și grabnice la ocară, care zboară din ușe 'n ușe; palavrele fără număr, batjocurile ascuțite, brașoavele!

Încă un lucru, care nu-i la locul său! Ceea-ce nu-i în alte state ori orașe aici și-au câștigat deja femeile: drepturile politice. Ele fac politica locală pe urma slăbiciunii bărbaților. Câtă vreme în mână lor ar trebui să fie nivelarea dușmănilor izvorâte din politica de alegeri. Unde capii duor familii s'ar dușmăni, acolo să împace femeile și se ție cea mai bună prietenie. Dar și unei astfel de culturi sociale li trebuie trecut, tradiție. Aici iarăși lipsește. Și multe brașovenice își uită de alte drepturi sociale ale lor. Că au, de pildă, datoria să fie în casă pentru copii lor adevărate învățătoare, să-i întovărășesc în jocurile și în întreprinderile lor și, ceea-ce s'a uitat cu totul, să controleze alegerea ori și mai bine să le aleagă singure prietini ori prietenele, și să va.ă, ca supt ochiul priveghetor al ei să se desvoalte în copii sinceritatea în purtare și în dragostea lor pentru tovarășii de joc și școală. Femeilor din poporul acesta al nostru cu puțină măsură și considerație, ar trebui să li se tălmăcească aceasta de ori cine ajunge cu ele în contact.

Dacă ne-om ridica acum numai cu

cevaș mai sus, la clasa semicultă, la mijlocitorii între popor și conducători, dăm de un adevărat iad de neînțelezători și pățimași, cari au scăpat din mâni frânele minții lor zburdalnice! Aceștia au făcut în acest Brașov, bătut de D-zeu, atâta rău, cât rău fac în alte pământuri arendașii nebuni, cari mijlocesc între țaran și popor.

Vorbesc apăsător și convingător, pășesc maiestos, încrețătura frunții ori strânsura buzelor dau pe față planurile secrete, cari fierb în adânciturile creierului. Ei vreau să terorizeze și să tiranizeze, oricel puțin să se impună.

Au un mijloc adorabil: *salutul pe stradă*. O temă, care interesează. Iată câte-va exemple inofensive. Un oare-care domn, mie necunoscut, mă salută odată și-a doua oară. A treia oară explicându-mi că mă va fi cunoscând, cred să-i fac plăcerea arătându-i că-i primesc bucuros salutul și deci îl salut eu întâi, el resalută după regulă, după mine. A patra oară a trebuit să-l salut întâi, căci își aruncase căutătura spre mână și pălăria mea și iera în pericol să treacă nesalutat, deci nici azi nu-l cunosc. Al doilea ți se presintă la o oare-care ocazie, de sigur, numai ca să-și câștige un salutător. Și azi nu salută fiindcă așteaptă să fie salutat.

(Va urma).

SONORUL sau trumos răsunătoarele plânso-cântări la mor-mântul Domului nostru Isus Christos de Ucenescu se află de vânzare la Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov, cu prețul de 24 bani (plus 5 bani porto).

Nr. 3355—1908.

Concurs.

La postul de adjunct forestier devenit vacant la orașul Brassó deschid prin aceasta concurs sub următoarele condiții și provoc totodată pe aceia, cari doresc a obține acest post ca pe lângă documentarea calificativului prescrie în §ul 36 al art. de lege XXXI. din anul 1879 precum și a etății, aplicațiunei de până acuma, stărei sanitare și cunoștințelor de limbi să și adreseze petițiunile la subscrisul cel mult până în 15 Maiu 1908, deoarece petițiunile ce vor sosi după termenul prescriș nu se vor lua în considerațiune.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: salar anual de 1800 coroane, quinquinale prescrie în statutul referitor, 500 cor. bani de cuartir și 800 cor. pașal de căătorit.

Brassó, în 10 Aprilie 1908.

JEKELIUS,
vicecomite.

127,1 2.

Nr. 113/1908.

PUBLIKAȚIUNE.

Joi în 16 Aprilie a. c. la 10 oare a. m. se va ținea în cancelaria subscrisei administrațiunei forestiere orășenești o licitațiune publică cu oferte pentru darea în antreprisă a clădirei unui grajd lângă casa forestieră din Stejerișul de jos.

Preliminarul de spese pentru acest edificiu se urcă la suma de 833 cor. 75 fileri.

Ofertele inscriș, sigilate și provăzute cu un timbru de 1 cor. și cu un vadiu de 80 cor. au a se da în cancelaria subscrisei administrațiunei forestiere până la 16 Aprilie e. c. la 10 oare a. m. Tot la acest oficiu se pot vedea și condițiunile de ofert, planul și preliminarul de spese.

Brassó, în 2 Aprilie 1908.

119,2—2.

Administ. forestieră oraș. Timiș.

Nr. 4392/1908.

Arândarea dreptului de vânat.

În 25 Aprilie 1908 la 9 oare a. m. se va ținea la oficiul forestier orășenesc din Brașov arândarea dreptului de vânat pe timpul dela 1 August 1908 și până la 31 Iulie 1913 în revirele forestiere aparținătoare comunei orășenești Brassó, având a se arânda fiecare revier la obiect separat și anume:

Hotarul orăș. din comuna Crisbav cu o estensiune de 1500 jugăre catastrale fiind prețul strigării de 50 cor. arândă anuală.

Hotarul orăș. din comuna Vlădeni cu o estensiune de 703 jug. catastrale. fiind prețul strigării 20 cor. ca arândă anuală.

Hotarul orăș. din comuna Apața cu o estensiune de 1842 jug. catastrale, fiind prețul strigării 66 cor. drept arândă anuală.

Hotarul orăș. din comuna Zărnești cu o estensiune de 9836 jug. catastrale și cu prețul de strigare 400 cor. drept arândă anuală.

Hotarul orăș. din comuna Bran cu o estensiune de 2868 jug. catastrale, fiind prețul strigării 44 cor. drept arândă anuală.

Hotarul orăș. din comuna Cernatu cu o estensiune de 2515 jug. cat. fiind prețul strigării 20 cor. drept arândă anuală.

Hotarul orăș. din comuna Satalung cu o estensiune de 7181 jug. cat. fiind prețul strigării 60 cor. pentru arândă anuală.

Hotarul orăș. din comuna Zizin cu o estensiune de 4301 jug. cat., fiind prețul strigării 40 cor. drept arândă anuală.

Arândarea se face pe cale de licitațiune publică.

Reflecții au a depune înainte de începerea licitațiunei 10% din prețul de strigare drept vadiu.

Cumpărător al obiectului de arândat rămâne oferentul cel mai mare, comuna însă își rezervă dreptul de a încuviința sau nu ofertul maximal.

Condițiunile mai de aproape de licitație și de arândare se pot vedea până la ziua de licitație în oarele oficiose la oficiul silvanel al orașului Brassó, în 24 Martie 1908.

101,2—3.

Magistratul orășenesc.

Non metod de vindecare
Atestate dela medici renumiți.
Nevătămător, fără medicină

Se recomandă călduros celor ce

SUFER DE NERVI

broșura Roman Weiss mann, ediția 22 a: **Despre boale de nervi, apoplexie, cum se pot încunjura și vindeca.**

Se pot căpăta gratis dela

A. E. KATKIČ, farmacie în Agram.

(123,1—3.)

La Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov.

Important pentru vândătorii de cărți prin orașe și târguri
este cartea de rugăciune

„Lauda lui Dumnezeu“

pentru credincioșii de religie ortodoxă română, cuprindând rugăciuni de dimineață și de seară, la sfânta Liturgie, la taina mărturisirei, precum și la alte multe rugăciuni folosite 66 la număr pe 255 pagini, format octav mic.

Acăsta carte de rugăciuni artistic legată este prima la Români cari până acuma se închinau din cărți subred legate și ordinare. Acuma nu trebuie să stăm în privința acesteia mai prejos de cărțile de rugăciune ale celorlalte naționalități. Prin cartea de rugăciune „Lauda lui Dumnezeu“ s'a făcut Românilor un însemnat serviciu căci ea este o carte de rugăciune frumoasă și se poate căpăta în diferite legături dela mai simple până la mai luxose și toate în preț foarte moderat.

Prețul lor este:

	Cor. b.		Cor. b.
Legatură tracică neagră și aură cu sârmă și chip sfânt	— 90	Imit. de fildes cu catifea și închietore	2.65
Imit. de fildes în alb și negru	1.60	„ „ „ cu catifea și po-dobă mai mare	3.10
„ „ „ cu închietore	1.80		
„ „ „ cu cadru argintat și închietore	2.10	Vindătorii de cărți primesc un rabat mai considerabil.	

Tot asemenea atragem atențiunea publicului asupra „Cartei de rugăciune“ înlocuite de protopresbiterul Calistrat Coca cu aprobarea consistoriului episcopesc ortodox-oriental din Cernăuți, care carte format mic octav, cuprindând asemenea toate rugăciunile noastre folosite ar fi cea mai potrivită carte de rugăciune pentru toți școlarii.

Prețul acestei cărți:

În pânză neagră	cor. 1.—
„ „ „ ceva mai luxosă	cor. 1.20
„ „ „ format ceva mai mare	cor. 1.40

Tote acestea se pot procura prin Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov, unde au să se adreseze și vândătorii.

APĂ MINERALĂ PHOENIX DIN BUZIAS

La suferințe de rinichi și beșică. Superiōra oricărei ape minerale.
PLĂCUTĂ, PUȚIN ACRIȘORĂ, FĂRĂ FIER, CONȚINE MULT
ACID CARBONIC.

Cu deosebire apă de masă răcoritoare.
Recomandată de medici. Recomandată de medici.

Are efect excelent ca apă de cură la suferințe de rinichi, beșică, catar cronice de rinichi, formațiuni de piatră și boale catarale de secrețiune. — La cerere trimite prospecte Administrația Izvoarelor:

Direcția băilor MUSCHONG în Buzias.

La prea înalta poruncă a Maiest. Sale Apost. c. și reg.

XXVI. LOTERIE de Stat c. și r.

pentru scopuri de binefaceri militare.

Loteria acăsta unică în Austria legal concesionată conține 13.1 90 câștiguri în bani gata în suma totală de 513.580 Cor.

Câștigul principal **200.000 coróne bani gata.**

Trage-rea urmază irevocabil în 14 Maiu 1908.

Un los costă 4 coréti.

Losuri se capătă la secțiile loteriilor de stat în Viena III Vordere Zollamtsstrasse 7. Colectanți de loterie, Trafici, la oficiile de dare, poste, telegraf și căi ferate, zarafii etc. Planuri pentru cumpărători gratis.

Losurile se trimit franco.

Direcția c. r. a loteriei.
Secția loteriei de stat.

(110,4—10).

ANUNCIURI

inserțiuni și recl.

găsiți a se adresa subscrisei administrațiunei. În cazul publicării unui anunciu mai mult se plătește se face acordământ care creșterea cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administ. Gazetei Trans.

Gazeta Transilvaniei cu numărul 10 din se vînde la zarafatul Dumitru Pop, la tutungeria de pe parcul Rudolf și la Eremias Ne potii.

Ultima săptămână.

Pentru a face loc în prăvălia Filială din Strada Porții, vis-à-vis de Steaua reșie, vindem acolo haine gata pentru bărbați, băieți și copii cu ori și ce preț.

Depner, Roth & Westemean.

Strada Porții (Vis-à-vis de Steaua reșie).